

ความพร้อมของบัญชีบัณฑิตไทยกับการทำงาน ที่ปรึกษาทางบัญชีในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน ในมุมมองของสถาบันการศึกษา

ดร.เอกพล คงมา

อาจารย์ประจำคณะการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพร้อมของบัญชีบัณฑิตไทยกับการทำงานที่ปรึกษาทางบัญชีในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนที่กำลังจะเปิดเสรีในมุมมองของสถาบันการศึกษา ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชีกับความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ตามมาตรฐานการศึกษาสากล ฉบับที่ 3 โดยมีความรู้และทักษะที่จำเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านปัญญา ด้านบุคคล ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านองค์กร วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย การออกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามถูกส่งไปยังผู้ดูแลหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชี 112 สถาบันการศึกษาทั่วประเทศ และถูกเลือกกลุ่มสัมภาษณ์ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 2 สถาบันการศึกษา โดยนำข้อมูลและความคิดเห็นที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผลการตอบกลับจากแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 36.61 โดยส่วนใหญ่ทราบว่ากำลังจะมีการเปิดเสรีวิชาชีพบัญชีในด้านการที่ปรึกษาทางบัญชีในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ที่กำลังจะมาถึง แต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า บัณฑิตไทยในปัจจุบันยังไม่มีความพร้อมต่อการทำงานที่ปรึกษาทางบัญชี เนื่องจากปัจจัยหลายประการ เช่น ทักษะภาษาอังกฤษ ประสบการณ์ทำงาน ความรู้ทางธุรกิจและกฎหมาย ความต้องการหลักสูตรที่เป็นสากล และทักษะการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน เป็นต้น ส่วนผลการสัมภาษณ์ในมุมมองของสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ยังให้ข้อเสนอแนะตรงกันในหลายด้าน เช่น ควรประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญและจำเป็นของการเปิดเสรีวิชาชีพบัญชี และการให้ความรู้เรื่องกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมกันในสาขาบัญชีของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accounting Services) เพื่อให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ เข้าใจตรงกันและเตรียมความพร้อมต่อการเปิดเสรีวิชาชีพบัญชีที่จะมีขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: การที่ปรึกษาทางบัญชี ประชาคมอาเซียน บัณฑิตไทย

Institution Viewpoints in Preparedness for Thai Accounting Graduates for Working as Accounting Consultants in ASEAN Community's countries

Dr.Eakapol Kongma., CPA.

Lecturer of Faculty of Accountancy, Dhurakij Pundit University

ABSTRACT

The objective of this research is to explore preparedness for Thai accounting graduates for working as accounting consultants in ASEAN Community's countries from institution viewpoints. In addition, the research aims to study the attitude on International Education Standard 3 (IES3) regarding "Initial Professional Development – Professional Skills (Revised, July 2012)," consist of 4 areas of learning outcomes including intellectual, personal, interpersonal and communication, and organizational, can be implemented in Thai accounting curriculum for bachelor degree or not. Data collection is divided into 2 methods: (1) questionnaire sends to 112 higher education curriculum managers in both public and private institutions in Thailand, and (2) interview with curriculum managers randomized into 5 areas in Thailand with 2 institutions each. The data then was calculated, analyzed and summarized the results.

In findings, the reply rate of the questionnaire is 36.61%. Most of respondents give the opinions that they are already know the liberalization of the trade in accountancy services within ASEAN, but they give the ideas that Thai's graduates may not be ready for work as accounting consultants due to many factors including English usage, working experiences, business and law knowledge, international curriculum requirements and communication skills in ASEAN countries. Moreover, a few respondents give recommendations concerning the importance of education in the liberalization of the trade in accountancy services within ASEAN and their Mutual Recognition Arrangement (MRA) Framework on Accounting Services that will help accounting institutions understand clearly and prepare for that liberalization in the future.

Keywords: Accounting Consultants, AC (ASEAN Community), Accounting Graduates

บทนำ

จากจุดเริ่มต้นของแนวคิดในการเปิดให้มีการค้าเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน วิชาชีพบัญชีเป็นหนึ่งในเจ็ดวิชาชีพที่ได้มีการทำข้อตกลงร่วมกันในการเปิดให้มีการประกอบอาชีพเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ที่จะมีมาถึง และจากกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมกันในสาขาบัญชีของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accounting Services) ที่ลงนามเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 เพื่อกำหนดแนวทางร่วมกันในกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนเกี่ยวกับการเปิดเสรีวิชาชีพบัญชีในด้านต่าง ๆ ภายใน 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 และจากผลการประชุมเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556 ที่ผ่านมา ที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานด้านบริการของอาเซียนมีมติยกเลิกการเปิดเสรีผู้สอบบัญชี คงเหลือเปิดเสรีเฉพาะที่ปรึกษาทางบัญชีและการอนุญาตให้นักบัญชีของอาเซียนเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคได้ และอาจมีการนำเรื่องการเคลื่อนย้ายเสรีผู้สอบบัญชีมาหารืออีกในอนาคตหลังเปิดประชาคมอาเซียนไปแล้ว จากข้อตกลงดังกล่าวจึงเป็นที่ค่อนข้างแน่ชัดว่า จะมีการเปิดเสรีของงานที่ปรึกษาทางบัญชีในช่วงเริ่มต้นของการเปิดประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความพร้อมของนักบัญชีไทยที่จะสามารถไปทำงานด้านที่ปรึกษาทางบัญชีในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน โดยอาศัยทัศนคติ มุมมอง และคำแนะนำจากสถาบันการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับงานที่ปรึกษาทางบัญชีว่ายังคงมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ยังเป็นปัญหาหรืออุปสรรคทำให้นักบัญชีไทยไม่สามารถแข่งขันกับนักบัญชีต่างประเทศหรือไม่ รวมถึงการเข้ามาทำธุรกิจที่ปรึกษาทางบัญชีของนักบัญชีจากประเทศเพื่อนบ้านน่าจะส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรหลักสูงสุดการศึกษาทางบัญชีให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นหรือไม่และอย่างไร โดยอาศัยความรู้และทักษะของนักบัญชีมีอาชีพในมหาวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 3 (International Education Standard 3: IES 3) ที่ทางสหพันธ์นักบัญชี

ระหว่างประเทศ (International Federation of Accountant Committee: IFAC) ได้มีการทบทวนใหม่และกำหนดจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เริ่มปรับใช้ในการทำวิจัยนี้

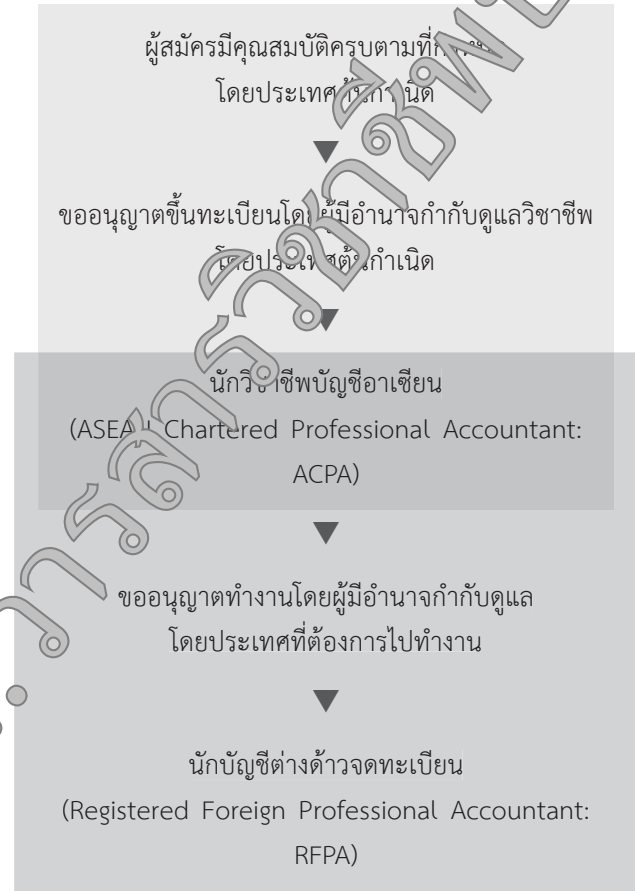
บททวนวรรณกรรม

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพฯ เมื่อปี พ.ศ. 2510 เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สันติภาพ และความมั่นคงของภูมิภาคอาเซียนในปี พ.ศ. 2535 ประเทศสมาชิกได้ลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) เพื่อช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจให้มีความแข็งแกร่งและสามารถแข่งขันได้กับกลุ่มประชาคมขนาดใหญ่ทั่วโลก ซึ่งจากการพัฒนาของอาเซียนดังกล่าวนำไปสู่การจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC) ในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 โดยในด้านเศรษฐกิจให้มีการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ปัจจุบันประกอบไปด้วยประเทศสมาชิกจำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน เวียดนาม ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2556) ผลจากการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันในการเปิดเสรีการค้าในด้านต่าง ๆ รวมถึงงานให้บริการวิชาชีพ 7 สายงานได้แก่ สถาปัตยกรรม วิศวกรรม แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี และนักสำรวจ โดยดำเนินการจัดทำกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangement: MRA Framework) และตั้งเป้าหมายในการใช้ข้อตกลงร่วมกันดังกล่าวให้ทันการเปิดประชาคมอาเซียนในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 (ศูนย์อาเซียนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556)

ในด้านวิชาชีพบัญชีได้มีความร่วมมือของประเทศสมาชิกเพื่อจัดทำกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมกันในสาขาบัญชี

ของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accounting Services) โดยการทํารายงานนี้ได้ยึดตามกรอบข้อตกลงร่วมกันที่ได้ลงนามไปแล้วเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 โดยมีสภาวิชาชีพบัญชีและกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ดูแลในเรื่องดังกล่าว ต่อมาในปี พ.ศ. 2556 ที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานด้านบริการของอาเซียนมีมติยกเลิกการเปิดเสรีผู้ตรวจสอบบัญชี และให้เปิดเสรีเฉพาะงานที่ปรึกษาทางบัญชีและอนุญาตให้นักบัญชีของอาเซียนเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคได้ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2556) จากนั้นกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมกันในสาขาวิชาชีพของอาเซียนได้ถูกนำมาทบทวนและจัดทำเป็นร่างฉบับสุดท้าย (Final Draft) เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 โดยมีการกำหนดขอบเขตของการทำงานบริการในสาขาวิชาชีพบัญชีเบื้องต้น ได้แก่ การกำหนดคุณสมบัติและการสมัครเป็นนักวิชาชีพบัญชีอาเซียน (ASEAN Chartered Professional Accountant: ACPA) ในประเทศต้นกำเนิดและการเป็นนักบัญชีต่างด้าวจดทะเบียน (Registered Foreign Professional Accountant: RFPA) ในประเทศที่จะไปทำงานในกลุ่มประชาคมอาเซียน สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1 (สภาวิชาชีพบัญชี, 2557) กล่าวโดยสรุปได้แก่ ผู้ที่ต้องการสมัครเป็นนักวิชาชีพบัญชีอาเซียนจะต้องมีคุณสมบัติครบตามที่กำหนดโดยประเทศต้นกำเนิด เช่น จบปริญญาตรีสาขาการบัญชี เป็นสมาชิกวิชาชีพลงทะเบียนในประเทศและใบอนุญาตไม่สิ้นสุด ประสพการณ์การทำงานและการพัฒนาความรู้วิชาชีพอย่างต่อเนื่องตามข้อกำหนด เป็นต้น จากนั้นจึงยื่นใบขอขึ้นทะเบียนกับคณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพบัญชีอาเซียน เพื่อพิจารณาและรับรองการเป็นนักวิชาชีพบัญชีอาเซียน (ACPA) และเมื่อนักวิชาชีพบัญชีอาเซียนต้องการไปทำงานยังประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ก็จะต้องยื่นขอเป็นนักบัญชีต่างด้าวจดทะเบียน (RFPA) กับคณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพบัญชีอาเซียนในประเทศที่ต้องการทำงานนั้น โดย

ต้องมีการทำงานร่วมกันกับนักบัญชีท้องถิ่น อีกทั้งต้องให้การยอมรับถ้อยแถลงว่าจะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณ ในประเทศนั้นๆ จึงจะสามารถไปปฏิบัติงานได้ (สภาวิชาชีพบัญชี, 2557)

ภาพที่ 1 สรุปขั้นตอนการเป็นนักวิชาชีพอาเซียน และนักบัญชีต่างด้าวจดทะเบียน

งานบริการในด้านบัญชีสามารถจำแนกงานโดยเป็นไปตามเอกสารขององค์การการค้าโลก (สภาวิชาชีพบัญชี, 2557) โดยอ้างอิงคํานิยามของบริการต่างๆ ตามประเภทการค้าบริการขององค์การสหประชาชาติ (UN Central Product Classification: CPC) ในลำดับที่ 862 - Accounting, auditing and bookkeeping services

(United Nations, 2014) ซึ่งในข้อตกลงของ MRA มีตัวอย่างงานที่ประเทศสมาชิกในกลุ่มประชาคมอาเซียน ยังไม่สามารถเข้ามามีได้ ได้แก่ การลงนามในรายงาน ผู้สอบบัญชี และการลงนามในแบบ สบข. 3 เป็นต้น ส่วนตัวอย่างงานบริการทางด้านบัญชีที่สามารถทำได้ ได้แก่

การเป็นผู้ช่วยผู้สอบบัญชี การจัดทำรายงานด้านการเงิน การจัดการทางการเงิน การจัดการและวิเคราะห์สารสนเทศ การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การเงินบัญชี วิชาการทางธุรกิจ ภาษี และทรัพย์สิน เป็นต้น (สถาบันวิจัยและพัฒนา, 2557)

<p>Intellectual</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Research and evaluate information from a variety of sources and perspectives and draw appropriate conclusions • Identify, evaluate, and recommend solutions to unstructured, multifaceted problems • Apply innovative and critical thinking to solving problems
<p>Personal</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apply the principles of lifelong learning • Set high personal standards of delivery and monitor personal performance, through feedback from others and through reflection • Evaluate professional commitments and manage time and resources for their achievement • Proactively anticipate challenges and plan potential solutions • Display openness to new ideas and opportunities
<p>Interpersonal and communication</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Promote cooperation and teamwork, working towards organizational goals • Communicate clearly and concisely when presenting, discussing and reporting in formal and informal situations, both in writing and orally • Use active listening and effective interviewing techniques • Use negotiation skills to reach appropriate solutions and agreements • Use consultative skills to minimize and resolve conflict in a work environment • Display sensitivity to cultural and language differences in all communication • Present ideas and persuade others to provide support and commitment
<p>Organizational</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Undertake work assignments in accordance with established methodologies and within the prescribed deadlines • Review work to determine whether it complies with the organization's quality standards • Use effective people management skills to motivate and develop others • Use effective delegation skills to deliver work assignments • Demonstrate effective leadership skills • Apply appropriate technology to work tasks

ภาพที่ 2 ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ตามมาตรฐานการศึกษาสากล ฉบับที่ 3 (สิงหาคม 2012)

งานวิจัยนี้ได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Edward Lee Thorndike, 1898.) ในเรื่องกฎแห่งความพร้อม ซึ่งกล่าวได้ว่า หากใครมีความพร้อมและได้ทำ จะเกิดความพอใจ ในขณะที่หากใครไม่พร้อมแล้วถูกบังคับให้ทำหรือพร้อมแล้ว แต่ไม่ได้ทำก็จะเกิดความไม่พอใจ โดยนำมาสำรวจทัศนคติและความคิดเห็นต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในด้านงานที่ปรึกษาทางบัญชีว่าเป็นอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่เป็นเหตุผลต่อความพร้อมหรือไม่พร้อมดังกล่าว นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีสมมติฐานว่าการที่นักบัญชีไทยจะสามารถแข่งขันกับเพื่อนบ้านได้นั้นควรมีความรู้และทักษะของนักวิชาชีพบัญชีมืออาชีพตามที่สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC, 2012) ได้ร่วมกันกำหนดกรอบทักษะมืออาชีพที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพบัญชี โดยผู้วิจัยได้นำร่างฉบับเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2012 มาเป็นเกณฑ์ในการสอบถาม ซึ่งความรู้และทักษะดังกล่าวแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังภาพที่ 2 ประกอบด้วย (1) ด้านปัญญา ครอบคลุมถึงความรู้และทักษะในการคิดวิเคราะห์ของนักบัญชี (2) ด้านบุคคล ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ทัศนคติและความคิดเห็นส่วนบุคคล (3) ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครอบคลุมถึงการทำงานเป็นทีม ความเข้าใจวัฒนธรรม การเจรจาต่อรอง การรักษาความสัมพันธ์ และการแสดงความคิดเห็นระหว่างเพื่อนร่วมงาน และ (4) ด้านองค์กร ครอบคลุมถึง ความรับผิดชอบต่อองค์กร การมอบหมายและการสอบทานงาน การนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และความเป็นผู้นำ เป็นต้น

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยต้องการศึกษามุมมองและทัศนคติด้านความพร้อมของนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านการบัญชีในประเทศไทยที่จะสามารถไปทำงานด้านที่ปรึกษาทางบัญชีในกลุ่มประชาคมอาเซียนในมุมมองของสถาบันการศึกษา โดยนำความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเป็น

นักบัญชีมืออาชีพ ตามมาตรฐานการศึกษาสากล ฉบับปรับปรุง (ปรับปรุง กรกฎาคม ค.ศ. 2012) เป็นเครื่องมือในการวัดความพร้อมในความเชี่ยวชาญทั้ง 4 ด้าน ดังภาพที่ 2 รวมถึงศึกษาประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา ในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรบัญชีบัณฑิตในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยและเป็นที่ยอมรับยอมรับความพร้อมก่อนการเปิดเสรีด้านงานที่ปรึกษาทางบัญชีที่กำลังจะมาถึงในปี พ.ศ. 2558

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ดูแลหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชีของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ซึ่ง ณ วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2556 มีหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชีที่สถาบันการศึกษาบัญชีรับรองจำนวนทั้งสิ้น 310 หลักสูตรจาก 112 สถาบันการศึกษา ซึ่งจำนวนประชากรมีขนาดใหญ่มากนักกับการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถามไปยังประชากรทั้งหมด ได้แก่ คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชาการบัญชี หรือผู้ดูแลหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชี เพื่อตอบกลับจำนวน 112 สถาบันการศึกษา

● วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้แบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ (1) แบบสอบถาม (Questionnaire) ได้แก่ การส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชีในประเทศไทยจำนวน 310 หลักสูตรจาก 112 สถาบันการศึกษา โดยแบ่งคำถามออกเป็นสามส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ ส่วนแรกเป็นคำถามเพื่อระบุคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา เขตพื้นที่ จำนวนอาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ และนักศึกษาในหลักสูตร เป็นต้น ส่วนที่สองเป็นคำถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นต่อความพร้อมของนักบัญชีที่กำลังจะจบการศึกษาปริญญาตรีทางบัญชีกับงานที่ปรึกษาทางบัญชีที่กำลังจะเปิดเสรีในกลุ่มประชาคมอาเซียน และเปิดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นพร้อมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ และส่วนที่สามเป็นการให้

นำหน้าความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชี โดยนำความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ตามมาตรฐานการศึกษาสากล ฉบับที่ 3 (ปรับปรุง กรกฎาคม ค.ศ. 2012) ในความเชี่ยวชาญทั้ง 4 ด้านตามขอบเขตการวิจัยดังกล่าวว่าสมควรได้รับการให้ความสำคัญและนำไปปรับปรุงในหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชีมากน้อยเพียงใด โดยแบ่งระดับความสำคัญของ ออกเป็นแบบ Likert scale 5 ระดับ และแปลผลค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.21-5.00 = ควรให้ความสำคัญและสอดคล้องกับความรู้และทักษะดังกล่าวเพิ่มเติมในหลักสูตรในระดับ “มากที่สุด”
- 3.41-4.20 = ควรให้ความสำคัญและสอดคล้องกับความรู้และทักษะดังกล่าวเพิ่มเติมในหลักสูตรในระดับ “มาก”
- 2.61-3.40 = ควรให้ความสำคัญและสอดคล้องกับความรู้และทักษะดังกล่าวเพิ่มเติมในหลักสูตรในระดับ “ปานกลาง”
- 1.81-2.60 = ควรให้ความสำคัญและสอดคล้องกับความรู้และทักษะดังกล่าวเพิ่มเติมในหลักสูตรในระดับ “น้อย”
- 1.00-1.80 = ควรให้ความสำคัญและสอดคล้องกับความรู้และทักษะดังกล่าวเพิ่มเติมในหลักสูตรในระดับ “น้อยที่สุด”

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จะนำมาวิเคราะห์ออกเป็นสามส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จะใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปแบบของความถี่และร้อยละในการอภิปรายลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อม ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการเปิดเสรีในงานที่ปรึกษาทางบัญชีในกลุ่มประชาคมอาเซียนจะวิเคราะห์และนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ในเชิงพรรณนาร่วมกันกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรในด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ในความเชี่ยวชาญทั้ง 4 ด้าน

ตามมาตรฐานการศึกษาสากล ฉบับที่ 3 (ปรับปรุง กรกฎาคม ค.ศ. 2012) จะใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปแบบของความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจำแนกการแสดงผลออกเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบเปรียบเทียบเพื่ออภิปรายผลดังกล่าว (2) การสัมภาษณ์ (Interview) ได้แก่ การจะเข้าไปสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับความพร้อมต่อการเปิดเสรีงานที่ปรึกษาทางบัญชีในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยแผนการสัมภาษณ์ที่วางไว้คือ ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตรซึ่งได้แก่ คณบดี หรือ รองคณบดีฝ่ายวิชาการหรือเทียบเท่า แบ่งตามภาคต่าง ๆ ได้แก่ สถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลางและภาคตะวันออก และภาคใต้ ทั้งหมด 5 กลุ่ม โดยคัดเลือกตัวอย่างกลุ่มละประมาณ 2 สถาบันการศึกษา โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จะนำมาถอดเทปวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้คำแนะนำหรือแสดงความคิดเห็นในเชิงพรรณนาโดยบูรณาการร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ และนำเสนอประเด็นที่มีความคิดเห็นร่วมกันหรือขัดแย้งกัน เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านงานวิจัย

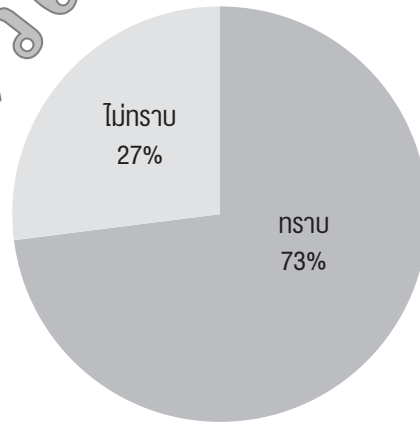
ผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากการส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2557 ถึงวันสรุปข้อมูลในวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2557 พบว่ามีสถาบันการศึกษาตอบกลับมาทั้งสิ้นเป็นจำนวน 41 สถาบันการศึกษาหรือคิดเป็นร้อยละ 36.61 จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 112 สถาบันการศึกษา โดยสามารถอธิบายคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังต่อไปนี้คือ (1) เพศ ประกอบด้วย เพศหญิงร้อยละ 67.35 และเพศชายร้อยละ 32.65 (2) คุณวุฒิการศึกษา โดยผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับปริญญาตรี โท และ เอก ร้อยละ 2.04 ร้อยละ 65.31 และร้อยละ 32.65 ตามลำดับ (3) อายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุกระจายใกล้เคียงกัน กล่าวคือ มีอายุ

ไม่ถึง 30 ปี ร้อยละ 4.08 อายุระหว่าง 30 ถึง 34 ปี ร้อยละ 8.16 อายุระหว่าง 35 ถึง 39 ปี ร้อยละ 16.33 อายุระหว่าง 40 ถึง 44 ปี ร้อยละ 20.41 อายุระหว่าง 45 ถึง 49 ปี ร้อยละ 14.28 อายุระหว่าง 50 ถึง 54 ปี ร้อยละ 16.33 และอายุ 55 ปีขึ้นไป ร้อยละ 20.41 (4) สังกัดสถาบันการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดของรัฐมากกว่าเอกชน โดยมีอัตราร้อยละ 58.54 และร้อยละ 41.46 ตามลำดับ (5) พื้นที่ ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากที่สุดร้อยละ 36.58 รองลงมาได้แก่ภาคเหนือ ร้อยละ 21.95 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 21.95 ภาคกลางร้อยละ 7.32 ภาคใต้ร้อยละ 7.32 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 4.88 (6) จำนวนอาจารย์ประจำ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุจำนวนอาจารย์ประจำที่อยู่ในคณะหรือภาควิชาการบัญชีโดยประมาณดังนี้คือ จำนวน 1-10 คน ร้อยละ 53.66 จำนวน 11-20 คน ร้อยละ 29.26 จำนวน 21-30 คน ร้อยละ 12.20 และจำนวนมากกว่า 30 คน ร้อยละ 4.88 (7) จำนวนอาจารย์พิเศษ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุจำนวนอาจารย์พิเศษที่อยู่ในคณะหรือภาควิชาการบัญชีโดยประมาณดังนี้คือ จำนวน 1-5 คน ร้อยละ 78.05 จำนวน 6-10 คน ร้อยละ 17.07 และไม่มีอาจารย์พิเศษเลยร้อยละ 4.88 (8) จำนวนนักศึกษา พบว่าสถานบันการศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่มีจำนวนนักศึกษาปริญญาตรีทางการบัญชีหลักสูตร 4 ปี จำนวนตั้งแต่ 1-100 คน ร้อยละ 56.10 จำนวนตั้งแต่ 101-200 คน ร้อยละ 31.71 จำนวนตั้งแต่ 201-300 คน ร้อยละ 9.75 และจำนวนมากกว่า 300 คน ร้อยละ 2.44 ส่วนจำนวนนักศึกษาปริญญาตรีที่เทียบโอนจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีจำนวนดังนี้คือ จำนวนตั้งแต่ 1-100 คน ร้อยละ 48.77 จำนวนตั้งแต่ 101-200 คน ร้อยละ 12.20 จำนวนมากกว่า 200 คน ร้อยละ 7.32 และไม่มีนักศึกษาเทียบโอนเลย ร้อยละ 31.71

คำถามที่สามถัดมาของแบบสอบถามต้องการสำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในงานที่ปรึกษา

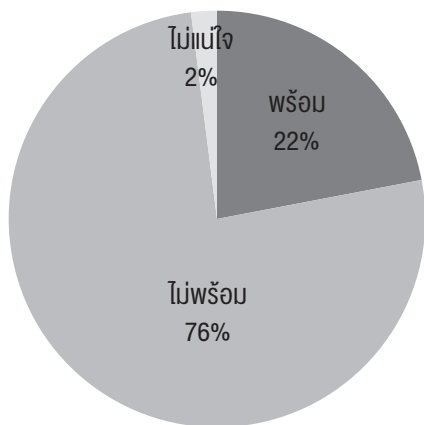
ทางบัญชีที่กำลังจะมาถึงในปี พ.ศ. 2558 โดยคำถามที่ถามว่า “ท่านทราบหรือไม่ว่าอาชีพที่ปรึกษาทางบัญชีเป็นหนึ่งในวิชาชีพบัญชีที่จะเปิดเสรีในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนที่กำลังจะมาถึง” ผลสรุปพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามประมาณร้อยละ 73 ทราบเรื่องดังกล่าว ในขณะที่ประมาณร้อยละ 27 ไม่ทราบเรื่องดังกล่าว (ดังภาพที่ 3) ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลลงลึกในส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ทราบ พบว่าอยู่ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 54 และร้อยละ 46 ตามลำดับ แต่ถ้าวิเคราะห์ข้อมูลแยกเป็นพื้นที่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ทราบ สังกัดอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลร้อยละ 38 ในขณะที่อยู่นอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลหรืออยู่ในต่างจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 62

ภาพที่ 3 สัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ทราบถึงการเปิดเสรีงานที่ปรึกษาทางบัญชีในกลุ่มประชาคมอาเซียนที่กำลังจะมาถึงในปี พ.ศ. 2558

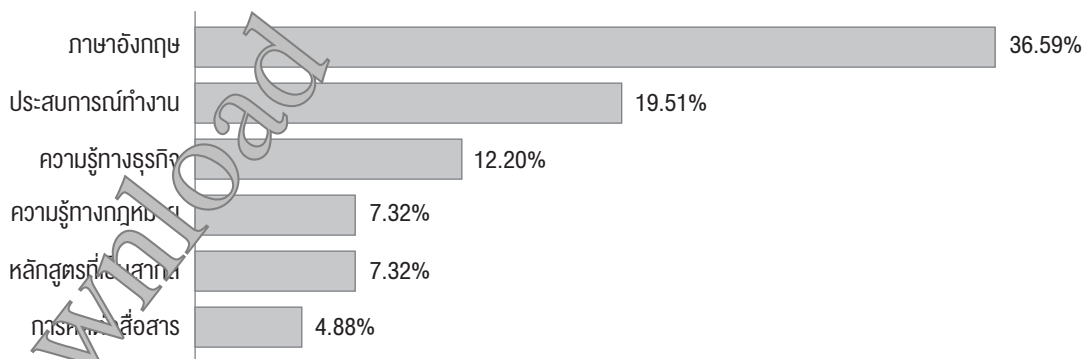
คำถามที่สองต้องการสำรวจความคิดเห็นว่า “บัญชีบัณฑิตไทยในปัจจุบันมีความพร้อมต่อการทำงานที่ปรึกษาทางบัญชีเพื่อรองรับการเปิดเสรีในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนหรือไม่” ผลคำตอบสรุปได้คือมีความไม่พร้อมสูงถึงร้อยละ 76 ในขณะที่มีความพร้อมร้อยละ 22 และตอบว่า

ยังไม่แน่ใจร้อยละ 2 (ดังภาพที่ 4) เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ที่ตอบว่ายังไม่พร้อมพบว่าอยู่ในสังกัดสถาบันของรัฐมากกว่าเอกชน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 59 และร้อยละ 41 ตามลำดับ และถ้าวิเคราะห์แยกตามพื้นที่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าไม่พร้อม สังกัดอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลร้อยละ 32 ในขณะที่อยู่นอกเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลร้อยละ 68

ภาพที่ 4 สัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความเห็นเรื่องความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อการเปิดเสรีงานที่ปรึกษาทางบัญชีในกลุ่มประชาคมอาเซียนที่กำลังจะมาถึงในปี พ.ศ. 2558

ในคำถามข้อดังกล่าว ผู้วิจัยยังมีคำถามปลายเปิดต้องการให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ประกอบกับความคิดเห็นว่าพร้อมหรือไม่พร้อมพบเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านงานวิจัย โดยผู้วิจัยได้สรุปและนำข้อมูลของคำตอบที่ได้แยกเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้สามารถวัดในเชิงปริมาณและสามารถเปรียบเทียบได้ โดยในกลุ่มของผู้ที่ตอบว่าพร้อม (ร้อยละ 22) ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาในไทยมีศักยภาพเพียงพอในการสร้างบัณฑิตที่สามารถแข่งขันได้ในด้านภาษาที่ปรึกษาเพื่อทำงานในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนอยู่แล้ว ในขณะที่กลุ่มของผู้ที่ตอบว่าไม่พร้อม (ร้อยละ 76) ได้แสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่ยังทำให้ไม่พร้อมโดยสรุปดังภาพที่ 5 โดยสาเหตุลำดับแรกของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นตรงกันมากที่สุดจึ่งร้อยละ 36.59 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคือปัญหาความรู้ภาษาอังกฤษที่ผู้ตอบแบบสอบถามเชื่อว่าจะเป็นปัญหาหลักเมื่อถึงเวลาเปิดเสรีงานที่ปรึกษาทางบัญชีในประชาคมอาเซียนเนื่องจากผู้ที่จบเป็นบัญชีบัณฑิตส่วนใหญ่มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษยังไม่ดีเท่าที่ควร รองลงมาได้แก่ปัญหาด้านประสบการณ์ทำงานร้อยละ 19.51 โดยผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นว่างานที่ปรึกษาทางบัญชีจำเป็นต้องมีประสบการณ์ที่หลากหลายเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ

ภาพที่ 5 ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นตรงกันในคำถามปลายเปิดต่อความไม่พร้อมของนักบัญชีไทยต่อการเปิดเสรีงานที่ปรึกษาทางบัญชีในกลุ่มประชาคมอาเซียนที่กำลังจะมาถึงในปี พ.ศ. 2558

นอกจากนี้ยังมีผู้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่านักบัญชีที่ทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ มากกว่านักบัญชีที่อยู่ต่างจังหวัดหรือนอกเขตกรุงเทพและปริมณฑล เนื่องจากมีธุรกิจที่หลากหลายกว่า สาเหตุถัดมา ได้แก่ ความรู้ทางธุรกิจมีร้อยละ 12.20 โดยรวมถึงความรู้ความชำนาญในธุรกิจเข้าไ้ระบบงานทางธุรกิจต่าง ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นว่าความรู้ทางธุรกิจของนักบัญชีอาจยังมีน้อยในแง่ความหลากหลาย เช่น นักบัญชีตามต่างจังหวัดส่วนใหญ่จะทำงานอยู่ตามสำนักงานทำบัญชีหรือธนาคารพาณิชย์ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาให้ได้คุ้นเคยกับงานที่ปรึกษาทางบัญชี นอกจากนี้ ร้อยละ 7.32 ให้ความเห็นว่าความรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อความพร้อมของการเปิดเสรี หากไม่มีความชำนาญและแม่นยำในเรื่องกฎหมายก็จะทำงานที่ปรึกษาทางบัญชีด้วยความลำบาก ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 7.32 เท่ากันให้ความเห็นถึงเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอนทางบัญชีในปัจจุบันว่ายังไม่เป็นสากลเท่าที่ควร โดยความเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามแนะนำให้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรองรับกับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน เช่น สอนให้รู้จักมาตรฐานการบัญชีของประเทศเพื่อนบ้าน สภาพพร้อมของธุรกิจที่เป็นสากล การปรับปรุงวิธีคิด การสอน และสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยและเหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ เป็นต้น และอีกร้อยละ 4.88 แสดงความคิดเห็นว่าการติดต่อสื่อสารกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประชาคมอาเซียนยังเป็นอุปสรรค โดยนอกจากภาษาอังกฤษแล้วยังอาจจำเป็นต้องรู้และเข้าใจภาษาเพื่อนบ้านให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันและทำให้สามารถไปทำงานที่ปรึกษาทางบัญชีในประเทศเพื่อนบ้านได้ นอกจากนี้สาเหตุต่าง ๆ ที่สรุปในภาพรวมนี้ยังมีผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งความไม่พร้อมในประเด็นอื่น ๆ แต่มีอยู่เป็นส่วนน้อย เช่น สภาพแวดล้อม ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการเรียนรู้อย่างเป็นต้น ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนนใจศึกษาในโอกาสต่อไป

คำถามในส่วนสุดท้ายเป็นการให้น้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชีในสถานศึกษาไทยเพื่อการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ใกล้จะมาถึง โดยนำความรู้และทักษะที่จำต้องรองรับกับนักบัญชีมืออาชีพจากมาตรฐานการศึกษาสากล ฉบับที่ 3 (ฉบับปรับปรุง กรกฎาคม ค.ศ. 2012) ที่ตั้งไว้ให้แก่ ด้านปัญญา (Intellectual) ด้านบุคคล (Personal) ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal and Communication) และด้านองค์การ (Organizational) มาให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าสมควรให้ความสำคัญและนำไปพิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชีในระดับปริญญาโทหรือไม่ โดยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

ด้านปัญญา (Intellectual)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการให้ความสำคัญกับความรู้อื่น ๆ และทักษะด้านปัญญาซึ่งมีคำถามจำนวนทั้งสิ้น 3 ข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความสามารถค้นคว้าสารสนเทศได้จากหลาย ๆ แหล่ง ประเมินและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 4.39 รองลงมาได้แก่ การประยุกต์ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) และความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) ในการแก้ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 และความสามารถระบุแนวทาง ประเมิน และแสดงความคิดเห็นต่อทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มคือ 4.10 ดังแสดงในตารางที่ 1 และภาพรวมของค่าเฉลี่ยการให้ความสำคัญต่อความรู้และทักษะด้านปัญญาอยู่ที่ 4.27 จึงถูกจัดให้อยู่ในระดับความสำคัญในระดับ “มากที่สุด”

ด้านบุคคล (Personal)

ความรู้และทักษะด้านบุคคลประกอบไปด้วยคำถาม 5 ข้อโดยสามารถสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังตารางที่ 2 และอธิบายผลได้ดังนี้คือ การให้ความสำคัญถึงความรู้และทักษะในเรื่องการจัดการความรับผิดชอบ เวลา และ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะด้านปัญญา

ความรู้และทักษะ:	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความสามารถค้นคว้าสารสนเทศได้จากหลาย ๆ แหล่ง ประเมินและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม	5	2	4.59	0.79
ความสามารถระบุแนวทาง ประเมิน และแสดงความคิดเห็นต่อทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้	5	2	4.41	0.77
การประยุกต์ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) และความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) ในการแก้ปัญหา	5	2	4.33	0.88

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะด้านบุคลิก

ความรู้และทักษะ:	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)	5	2	4.49	0.68
การวางมาตรฐานการปฏิบัติงานและการติดตามผลในระดับสูง ตลอดจนยอมรับข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น	5	3	4.25	0.57
การจัดการความรับผิดชอบ เวลา และทรัพยากรเพื่อให้ได้ตามสิ่งที่มุ่งหมาย	5	3	4.59	0.60
ความกระตือรือร้นต่อความท้าทายและวางแผนในการแก้ปัญหา	5	3	4.37	0.50
การเปิดรับต่อความคิดของผู้อื่นและโอกาสใหม่ ๆ	5	4	4.49	0.48

ทรัพยากรเพื่อให้ได้ตามสิ่งที่มุ่งหมาย เริ่มต้นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญสูงสุดด้วยค่าเฉลี่ยถึง 4.59 รองลงมาได้แก่การยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการเปิดรับต่อความคิดของผู้อื่นและโอกาสใหม่ ๆ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.49 ถัดมาได้แก่ความกระตือรือร้นต่อความท้าทายและวางแผนในการแก้ปัญหาโดยมีค่าเฉลี่ย 4.37 และลำดับสุดท้ายได้แก่การวางมาตรฐานการปฏิบัติงานและการติดตามผลในระดับสูง ตลอดจนจนยอมรับข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่นด้วยค่าเฉลี่ย 4.25 และในภาพรวมของการให้ความสำคัญองค์ความรู้และทักษะด้านบุคลิกมีค่าเฉลี่ยที่ 4.49 อยู่ในระดับความสำคัญในระดับ “มากที่สุด”

ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal and communication)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยคำถามจำนวน 7 ข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะในเรื่องการสนับสนุนการทำงานเป็นทีม และเห็นแก่ประโยชน์ขององค์กรเป็นสำคัญด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุดถึง 4.65 รองลงมาได้แก่ ความสามารถนำเสนอ อภิปราย และรายงานอย่างถูกต้องและชัดเจน ทั้งการพูดและการเขียนได้ค่าเฉลี่ย 4.59 ถัดมาได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจและมีเทคนิคที่ดีในการสอบถามมีค่าเฉลี่ยที่ 4.43 ความเข้าใจความอ่อนไหวของ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ความรู้และทักษะ:	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การสนับสนุนการทำงานเป็นทีม และเห็นแก่ประโยชน์ขององค์กรเป็นสำคัญ	5	4	4.65	0.4
ความสามารถนำเสนอ อภิปราย และรายงานอย่างถูกต้องและชัดเจน ทั้งการพูดและการเขียน	5	4	4.59	0.50
การฟังอย่างตั้งใจ และมีเทคนิคที่ดีในการสอบถาม	5	3	4.43	0.65
การเจรจาเพื่อให้ได้แนวทางหรือข้อตกลงที่เหมาะสม	5	3	4.25	0.66
การให้คำปรึกษาเพื่อลดข้อขัดแย้งในสภาพแวดล้อมการทำงาน	5	3	4.25	0.72
ความเข้าใจความอ่อนไหวของวัฒนธรรม และการใช้ภาษาในแต่ละที่ในการติดต่อสื่อสาร	5	2	4.29	0.76
การนำเสนอความคิดและโน้มน้าวให้มีการสนับสนุนและดำเนินการ	5	3	4.18	0.70

วัฒนธรรม และการใช้ภาษาในแต่ละที่ในการติดต่อสื่อสาร ค่าเฉลี่ยที่ 4.29 การเจรจาเพื่อให้ได้แนวทางหรือข้อตกลงที่เหมาะสมและการให้คำปรึกษาเพื่อลดข้อขัดแย้งในสภาพแวดล้อมการทำงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.25 และการนำเสนอความคิดและโน้มน้าวให้มีการสนับสนุนและดำเนินการได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 4.18 (ตารางที่ 3) ซึ่ง 7 ข้อดังกล่าวส่งผลให้ค่าเฉลี่ยภาพรวมของการให้ความสำคัญในความรู้และทักษะด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอยู่ที่ 4.38 ถูกจัดให้อยู่ในระดับความสำคัญในระดับ “มากที่สุด”

ด้านองค์กร (Organizational)

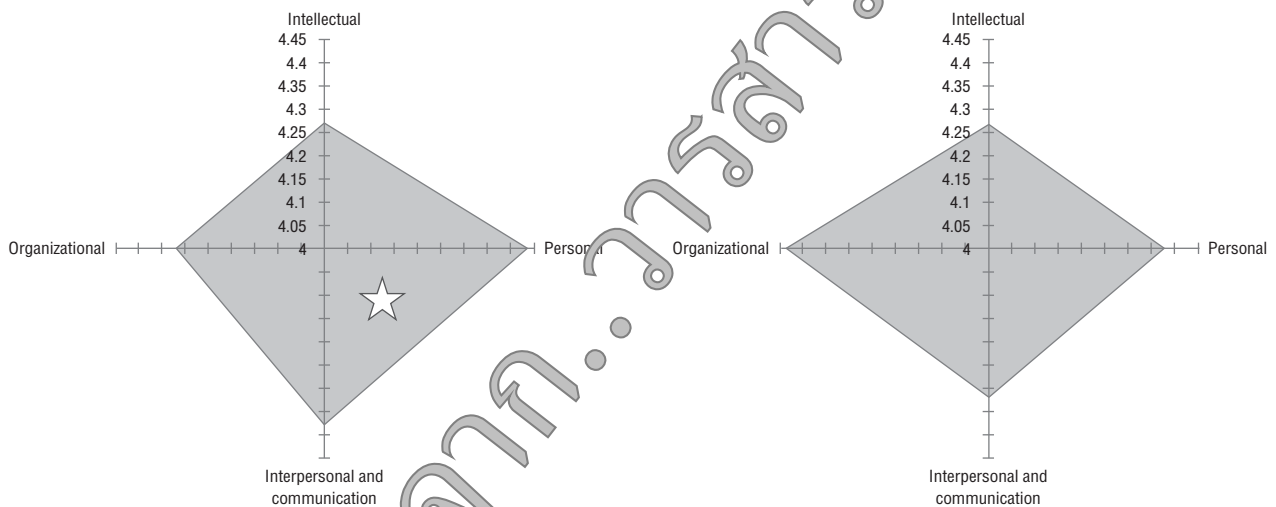
การให้ความสำคัญด้านความรู้และทักษะด้านองค์กร ซึ่งประกอบไปด้วยคำถาม 6 ข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้วิธีการทำงานที่เหมาะสมและใช้เวลาเป็นประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญสูงสุดจากคำถามทุกข้อในทุกด้าน โดยที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดถึง 4.69 ลำดับ รองลงมา ได้แก่ การสื่อสารงานโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของงานที่

กำหนดไว้ ค่าเฉลี่ย 4.43 การนำเทคโนโลยีมาใช้งานอย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.35 ถัดมาได้แก่ การใช้ทักษะการจัดการที่มีประสิทธิภาพในการกระตุ้นและพัฒนาบุคคลในทีม มีค่าเฉลี่ยที่ 4.27 การใช้ทักษะการมอบหมายงานแก่ทีมงานที่มีประสิทธิภาพค่าเฉลี่ยคือ 4.16 และลำดับสุดท้าย ได้แก่ การสาดิตทักษะความเป็นผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยเพียง 4.04 สรุปได้ดังตารางที่ 4 และภาพรวมค่าเฉลี่ยของการให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะด้านองค์กรอยู่ที่ 4.32 ถูกจัดให้อยู่ในระดับความสำคัญในระดับ “มากที่สุด”

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักบัญชีมืออาชีพที่ได้ข้างต้น พบว่าค่าเฉลี่ยของการให้ความสำคัญอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้การเปรียบเทียบมองเห็นชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยการให้ความสำคัญที่ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นในแต่ละด้านดังกล่าวมาร่างเป็นกราฟในรูปแบบผังเรดาร์ (Radar Chart) เพื่อให้สามารถมองเห็นความแตกต่างได้อย่างหลายมิติและทำให้พิจารณามิติต่าง ๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์กันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (Hugh and Antje, 1999) โดยให้แต่ละแกนสามารถเชื่อมโยงกันได้ครบทุกด้านดังภาพที่ 6

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะด้านองค์กร

ความรู้และทักษะ:	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าสัมประสิทธิ์
ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้วิธีการทำงานที่เหมาะสมและส่งงานทันเวลา	5	1	4.69	0.68
การสอบทานงานโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของงานที่กำหนด	5	2	4.44	0.74
การใช้ทักษะการจัดการที่มีประสิทธิภาพในการกระตุ้นและพัฒนาบุคคลในทีม	5	3	4.27	0.67
การใช้ทักษะการมอบหมายงานแก่ทีมงานที่มีประสิทธิภาพ	5	3	4.16	0.77
การสาดิตทักษะความเป็นผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ	5	2	4.04	0.87
การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการงานอย่างเหมาะสม	5	2	4.35	0.66

ภาพที่ 6 ผังเรดาร์แสดงค่าเฉลี่ยการให้ความสำคัญในความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักบัญชีมืออาชีพทั้ง 4 ด้าน

พบว่าพื้นที่ในส่วนของความรู้และทักษะด้านบุคคลและด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นกว้างที่สุดพอที่จะกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะทั้ง 2 ด้านดังกล่าวมากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้พยายามค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถอธิบายในประเด็นดังกล่าวโดยการสัมภาษณ์

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตรปริญญาตรีที่จัดการบัญชีในสถาบันอุดมศึกษาประเทศไทยจำนวน 10

ท่านจาก 5 พื้นที่ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันออก และภาคใต้ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยสามารถแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ภาพรวมของหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชีในสถาบันการศึกษา ความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ด้านงานที่ปรึกษาทางบัญชี และความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อนักบัญชีมืออาชีพมีดังต่อไปนี้

ในด้านภาพรวมของหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชีในสถาบันการศึกษา พบว่าแทบทุกสถาบันการศึกษายังไม่ได้มีเป้าหมายในการผลิตนักศึกษาเพื่อทำงานที่ปรึกษาทางบัญชี โดยส่วนใหญ่ยังคงเน้นผลิตนักบัญชีเพื่อทำบัญชีหรือสอบบัญชีและให้เหตุผลว่าเป็นสิ่งพื้นฐานที่นักบัญชีควรได้รับ และการทำงานที่ปรึกษาทางบัญชีจำเป็นต้องใช้ความรู้และประสบการณ์การทำงานมากและอาจไปมุ่งเน้นงานที่ปรึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีแทน เช่น ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ยังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรที่จัดให้มีวิชาสหกิจศึกษา หรือการฝึกงานกับสถานประกอบการว่าน่าจะมีส่วนช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับนักศึกษามากยิ่งขึ้น แต่ด้วยระยะเวลาอันจำกัดเพียงหนึ่งภาคการศึกษาหรือระยะเวลาประมาณ 3-4 เดือนอาจยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านให้ข้อสังเกตในเรื่องที่สถาบันการศึกษาต่างๆ ส่งนักศึกษาไปฝึกงานว่า สถาบันการศึกษาที่อยู่นอกเขตกรุงเทพและปริมณฑลส่วนใหญ่จะส่งนักศึกษาไปฝึกงานเพียงหน่วยงานราชการ ธนาคาร และสำนักงานทำบัญชี ในขณะที่สถาบันการศึกษาที่อยู่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑลส่วนใหญ่จะได้ฝึกงานในบริษัทต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย เช่น ฝึกงานด้านวางแผนภาษี งานบัญชีบริหาร หรืองานตรวจสอบ ประเมินสารสนเทศทางบัญชี เป็นต้น ทำให้ได้ข้อสันนิษฐานว่าผู้ที่ศึกษาและได้ฝึกงานในเขตกรุงเทพและปริมณฑลน่าจะได้รับการฝึกงานในประสบการณ์ทำงานที่หลากหลายกว่า นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาพรวมของหลักสูตรว่าได้จัดทำหลักสูตรโดยอิงตามการมีใบอนุญาต (License) ที่มีในประเทศไทยในปัจจุบัน เช่น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้สอบบัญชีภาษีอากร ผู้ทำบัญชีลงทะเบียน เป็นต้น เพื่อให้ผู้ที่ศึกษาสามารถเข้าทดสอบและมีคุณสมบัติครบถ้วน เพื่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตดังกล่าว

สำหรับด้านความร่วมมือของนักบัญชีไทยต่อการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนด้านงานที่ปรึกษาทางบัญชี พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ยังคงไม่ทราบถึงขอบเขตงานที่ปรึกษาทางบัญชีอย่างชัดเจนว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง โดยให้ความเห็น

ว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นยังไม่มีมีความชัดเจนเพียงพอว่าใครจะเป็นผู้กำหนดและใครจะเป็นผู้กำกับดูแล โดยจะต้องมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ต่อการเปิดเสรีอย่างเร่งด่วน เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องกรอบมาตรฐานยอมรับร่วมกันในสาขาบัญชีของอาเซียน (ACFAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accounting Services) ในรายละเอียดเพื่อให้นักศึกษาระดับต่างๆ เข้าใจตรงกันและเตรียมความพร้อมต่อการเปิดเสรีวิชาชีพบัญชีที่จะมีขึ้นในอนาคต ปัจจุบันมีหลายสถาบันการศึกษาสอดแทรกเรื่องการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไว้ในวิชาทั่วไป เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์ รวมถึงวิชาพื้นฐานในด้านเศรษฐกิจ เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น แต่ในการเปิดเสรีด้านวิชาชีพบัญชีให้สหภาพมากกว่าร้อยละ 50 ยังมองว่าเป็นเรื่องใหม่และเห็นสมควรให้อาจารย์หรือผู้สอนศึกษาให้เข้าใจเสียก่อน

ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 75 เห็นว่ามีความพร้อม ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 75 มีความคิดเห็นตรงกันว่ายังไม่พร้อม ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับผลวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม เหตุผลที่ได้รับจากความไม่พร้อมผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนร้อยละ 50 พุดถึงเรื่องความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษและภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนบ้าน แม้ว่าการปรับปรุงหลักสูตรหลายสถาบันการศึกษาจะเพิ่มจำนวนชั่วโมงในการศึกษาภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม โดยทำออกมาเป็นโครงการทั้งในและนอกหลักสูตรแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่เพียงพอ โดยหลายท่านให้ความเห็นว่าเป็นเพราะภาษาอังกฤษไม่ได้ถูกนำมาใช้ในชีวิตประจำวันโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาในต่างจังหวัด นอกจากนี้ยังมีสาเหตุต่อความไม่พร้อมอื่นๆ เช่น ประสบการณ์ทำงาน โดยบางท่านเสนอให้มีการฝึกงานในวิชาสหกิจศึกษามากกว่าหนึ่งภาคการศึกษาและได้มีบางสถาบันการศึกษาริเริ่มทำแล้ว ความรู้ด้านกฎหมายและภาษีอากรโดยเสนอแนะให้เพิ่มเติม การอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน เป็นต้น สำหรับผู้ที่ให้ความเห็นว่าร็อมส่วนใหญ่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ที่สังกัดอยู่ในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพและปริมณฑลโดยให้

ความเชื่อมั่นว่าหลักสูตรของสถาบันตนมีความพร้อมและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อนักบัญชีมืออาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการปรับปรุงหลักสูตร โดยให้สอดคล้องกับความรู้และทักษะทั้ง 4 ด้านดังกล่าว ลงในหลักสูตร อย่างไรก็ตามผู้จัดการหลักสูตรส่วนใหญ่ อ้างอิงการจัดทำหลักสูตรตามที่สภาวิชาชีพบัญชีให้การรับรอง ซึ่งผู้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่าปัจจุบันหลักเกณฑ์การจัดทำหลักสูตรมีเพียงกรอบกว้าง ๆ เช่น (1) ยึดหลักตามมาตรฐานการศึกษาสากล (IES) (2) จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรรวมแล้วไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิตตามข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยแบ่งเป็นสามหมวดได้แก่ หมวดวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะจำนวน 84 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือกเสรีจำนวน 6 หน่วยกิต (3) มีรายวิชาบังคับที่อยู่ในหมวดวิชาเฉพาะที่ต้องสอบผ่าน เพื่อให้ผ่านหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณวุฒิการศึกษาของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของสภาวิชาชีพบัญชี (2549) ได้แก่ วิชาการบัญชีขั้นต้นและขั้นกลางจำนวน 3 รายวิชา การบัญชีขั้นสูงจำนวน 2 รายวิชา การบัญชีต้นทุนจำนวน 1 รายวิชา การสอบบัญชีจำนวน 1 รายวิชา และการภาษีอากรจำนวน 1 รายวิชา รวม 8 รายวิชา เป็นต้น การจัดทำหลักสูตรจึงมักทำตามกัน

สำหรับผลวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามในด้านทักษะความรู้และทักษะด้านบุคคล และด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ได้คะแนนสูงนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมสรุปได้ว่านักบัญชีส่วนใหญ่ยังมีความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบไม่มากพอ หลักสูตรควรต้องปรับให้มีวิธีการสอนให้นักศึกษาเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ยอมรับในกฎและกติการ่วมกันมากขึ้น นอกจากนี้นักศึกษาที่เรียนเก่งหลายคนมักไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นคนอื่นที่ด้อยกว่าตน ซึ่งส่งผลให้การทำงานกลุ่มล้มเหลว ดังนั้น การเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจึงเป็นสิ่งที่

จำเป็นอย่างสูง ส่วนในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านปัญญาให้ผู้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของนักศึกษาไทยมีศักยภาพด้านปัญญาสูงอยู่แล้ว และด้านองค์กร ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มองว่านักศึกษาไทยมีทักษะการปรับตัวให้เข้ากับผู้ร่วมงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีและเป็นพื้นฐานทั่วไปของคนไทย อย่างไรก็ตาม ยังควรต้องพัฒนาทักษะด้านการเป็นผู้นำและการบริหารบุคคล

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ต้องการสำรวจความพร้อมต่อการเปิดเสรีงานที่ปรึกษาทางบัญชีในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน ในมุมมองของสถาบันการศึกษา ตลอดจนความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชีในเรื่องความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักวิชาชีพบัญชีมืออาชีพ ตามมาตรฐานการศึกษาสากล โดยเก็บรวมข้อมูลทั้งจากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ดูแลหลักสูตรปริญญาตรีทางบัญชีในประเทศไทย ผลการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่รับทราบถึงการเปิดเสรีดังกล่าว แต่ยังไม่พร้อมในเรื่องมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ทักษะภาษาอังกฤษ ประสิทธิภาพการทำงาน ความรู้ทางธุรกิจและกฎหมาย ความต้องการหลักสูตรที่เป็นสากล และทักษะการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน เป็นต้น สำหรับความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักวิชาชีพบัญชีมืออาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าความรู้และทักษะด้านบุคคล ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ทศนคติและความคิดเห็นส่วนบุคคล และความรู้และทักษะด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น การทำงานเป็นทีม ความเข้าใจวัฒนธรรม การเจรจาต่อรอง การรักษาความสัมพันธ์ และการแสดงความคิดเห็นระหว่างเพื่อนร่วมงาน เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงให้มีอยู่ในหลักสูตร

ผู้วิจัยเห็นว่าผลวิจัยดังกล่าวน่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่อยู่ในระหว่างการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาทางบัญชี ทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เพื่อ

พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และรองรับกับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนที่กำลังจะมาถึง และน่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่กำลังดูแลด้าน การศึกษาในการกำหนดมาตรฐาน ขอบเขตและนโยบาย ที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อยกมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีไทย ให้ทัดเทียมกับระดับสากล

ข้อจำกัดจากการวิจัยและงานวิจัยในอนาคต

เนื่องจากความเคลื่อนไหวกิจกรรมต่าง ๆ ต่อการ เปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ยกตัวอย่างเช่น ร่างข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRA) ในงาน วิชาชีพบัญชี ตลอดจนร่างมาตรฐานการศึกษาสากล (IES) ที่มีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งการวิจัยต้องกำหนด ขอบเขตที่ชัดเจน อาจทำให้ผลสรุปที่ได้ไม่ทันสมัยไปกับการ เปลี่ยนแปลงใหม่ที่มีขึ้น นอกจากนี้การนำทักษะ และความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นนักบัญชีมืออาชีพตาม มาตรฐานการศึกษาสากลมาใช้เป็นแม่แบบในการเก็บข้อมูล จากแบบสอบถาม อาจยังไม่ได้ปรับมาตรฐานการให้ สอดคล้องกับการเรียนการสอนตามวัฒนธรรมไทย ทำให้ คำตอบที่ได้อาจมีความคลาดเคลื่อน เพราะความไม่เข้าใจ อย่างกระจ่างชัดระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยการแทรกภาษาอังกฤษเพิ่มเติมให้ เห็นทั้งสองภาษาเพื่ออธิบายให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยนี้ต้องการสำรวจเพียงมุมมองจากผู้จัดการ หลักสูตรปริญญาตรีในสถาบันการศึกษาต่อการเปิดเสรี ประชาคมอาเซียนในงานที่ปรึกษาวิชาชีพ ซึ่งผู้ที่สนใจ ในงานวิจัยสามารถขยายขอบเขตไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การเปิดเสรีประชาคมอาเซียนในด้านอื่น ๆ เช่น ผู้ประกอบ กิจการทั้งในและต่างประเทศที่เป็นผู้จ้างนักบัญชี ซึ่งอาจ ได้ข้อมูลในภาคปฏิบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากการศึกษา รวมถึง ผู้ดูแลหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและเอก) เพื่อทำให้ได้ข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติมและชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังอื่น ๆ ที่เป็นเหตุแห่งความไม่พร้อมในการ เปิดเสรีที่ได้จากผลของงานวิจัยนี้ ยังสามารถนำไปต่อยอด

หรือขยายผลในเชิงลึกได้ เช่น ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือวัฒนธรรมการเรียนรู้ เป็นต้น และสามารถนำผลวิจัยที่ได้มาปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอนกับนักบัญชีไทยให้สามารถแข่งขันได้ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2556). AEC News Alert. http://www.dtn.go.th/filesupload/12_July_2013.pdf สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2556.

กรมอาเซียน กระทรวงต่างประเทศ. (2556). <http://www.mfa.go.th/sean/contents/files/other-2014-10653714-018249.pdf> สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2557.

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2553). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553*.

จริยภัทร บุญเลิศอุทัย และ ดนุชา คุณพนนิกิจ. (2555). IES 2 ต่อการพัฒนาหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชี. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 134, 123-138.

รัตนา วงศ์ศรีศรีเดือน. (2553). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการ บัญชีให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม. *วารสาร วิจัย มสค สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(3), 131-146.

วลัยลักษณ์ สุวรรณวลัยกร และ มนวิภา ผดุงสิทธิ์. (2556). ความคาดหวังและความพร้อมของวิชาชีพสอบบัญชีไทยใน การแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสารวิชาชีพ บัญชี*, 25, 35-49.

ศูนย์อาเซียนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2557). เอกสาร ประกอบการแนะนำศูนย์อาเซียนศึกษา โดย ดร.ปิติ ศรีแสงนาม. http://www.dtn.go.th/filesupload/DR_Piti.pdf. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2557.

- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2543). *พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543*.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2547). *พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547*.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2549). *ข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณวุฒิการศึกษาของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2549*.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2555). *มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 6 (ฉบับปรับปรุง) เรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก - การประเมินความรู้ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2555*.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2555). *ประกาศสภาวิชาชีพบัญชีที่ 1/2555 เรื่อง การรับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิกสามัญ และการพิจารณาคุณสมบัติเพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2555*.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2556). *การจัดทำร่าง MRA ของวิชาชีพบัญชีอาเซียน. FAP Newsletter, 7, 10*.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). *ความตกลงยอมรับร่วมของอาเซียนของสาขาบริการบัญชี. FAP Newsletter, 14, 11*.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). *ความตกลงยอมรับร่วมของอาเซียนของสาขาบริการบัญชี ตอนที่ 2, FAP Newsletter, 14, 10*.
- ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accounting Services, 2009.
- ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accounting Services, Final Draft 2014.
- Edward Lee Thorndike. (1898). Animal intelligence: An experimental study of the associative processes in animals. *Psychological Monographs: General and Applied*, 2(4), i-109.
- Hugh Mosley and Antje Mayer. (1998). Benchmarking national labour market performance: a radar chart approach. Discussion paper // Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung, Forschungsschwerpunkt: Arbeitsmarkt und Beschäftigung, Abteilung: Arbeitsmarktpolitik und Beschäftigung No. FSI 99-202.
- International Federation of Accountants. (2011). *Guide to Quality Control for Small- and Medium-Sized Practices*, Third Edition, August 2011.
- International Federation of Accountants. (2012). *Proposed International Education Standard 3: Initial Professional Development – Professional Skills (Revised)*. Exposure Draft, July 2012.
- International Federation of Accountants. (2010). *International Education Standard 2*. July 2010.
- International Federation of Accountants. (2003). *International Education Guideline 11*. January 2003.
- International Federation of Accountants. (2010). *International Education Practice Statement*. July 2010.
- Ming-Ling Lai. (2008). Technology readiness, internet self-efficacy and computing experience of professional accounting students. *Campus-Wide Information Systems*, 25(1), 18-29.

- Neil Marriott, Pru Marriott & Neil Selwyn. (2004). Accounting Undergraduates' Changing Use of ICT and Their Views on Using the Internet in Higher Education – a Research Note. *Accounting Education: An International Journal*, 13, 117-130.
- Pedro Hepp K., Enrique Hinostroza S., Ernesto Laval M. & Lucio Rehbein F. (2004). *Technology in Schools: Education, ICT and the Knowledge Society*.
- Peter Wolnizer. (2013). Education for the Next Generation of Professional Accountants. *International Accounting Education Standards Board News*, 4.
- PL Wessels. (2005). Critical information and communication technology (ICT) skills of professional accountants. *Meditari Accounting Research*, 13(1), 87-103.
- Stephanie F. Watson, Barbara Apostolou, John M. Hassell & Sally A. Webber. (2007). Accounting education literature review (2003-2005). *Journal of Accounting Education*, 26, 1-58.
- United Nations. (2014). Provisional Central Product Classification. <http://unstats.un.org/UNSD/cr/registry/registry.asp?CL=98&Lg=1>. Accessed on April 2, 2014.
- Victoria L. Tinio (2003). *ICT in Education*.

JAP